

УДК 657

Гуцаленко Любов Василівна,
д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування
Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ, Україна

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ В ОБЛІКОВІЙ СИСТЕМІ

Поняття соціальної відповідальності бізнесу тісно пов'язане з поняттям сталого розвитку, відповідно до якого підприємствам необхідно враховувати три найважливіші аспекти в своїй діяльності: економічний, соціальний і екологічний.

Економічний підхід до концепції стійкості розвитку базується на теорії максимального потоку сукупного доходу, який може бути отриманий за умови, принаймні, збереження сукупного капіталу, за допомогою якого і виробляється цей дохід. Ця концепція передбачає оптимальне використання обмежених ресурсів та використання екологічних природо-енергетичних та матеріально-зберігаючих технологій, включаючи видобування та переробку сировини, створення екологічно прийнятної продукції, мінімізацію, переробку та знищення відходів. З екологічної точки зору, стійке розв'язання має забезпечити цілісність біологічних та фізичних природних систем. Особливе значення має життєздатність екосистем, від яких залежить глобальна стабільність всієї біосфери. Соціальна складова стабільності розвитку суб'єкта господарювання орієнтована на людину і спрямована на збереження стабільності соціальних та культурних систем, зокрема, на скорочення чисельності руйнівних конфліктів між людьми. Важним аспектом цього підходу є справедлива розподіл благ. [3]. Враховуючи дані тенденції сталого розвитку відбуваються зміни у достовірності інформаційної складової, що забезпечується обліковою системою.

Х. Джобстла (H. Jobstl), включає три підсистеми: бухгалтерський (фінансовий та управлінський), соціальний (соціальна звітність, соціальний баланс, облік людських ресурсів, корпоративний соціальний аудит, система соціальних показників, звіт про чисту додану вартість, звіт про розподіл доходів) та екологічний облік (екологічний облік, облік екологічних витрат, облік природного капіталу, еко-баланси, еко-аудит, аналіз життєвого циклу продукції, екологічна звітність) [1]

Міжнародна практика соціальної відповідальності свідчить: найбільш поширеними стандартами ведення соціального обліку та підготовки нефінансової звітності сьогодні є GRI та AA1000, вибір яких залежить від потреб компанії; стандарт ISAE 3000, призначений для широкого кола

аудиторів, які верифікують нефінансову звітність у частині екологічної, соціальної звітності та стійкого розвитку.

Сьогодні у фокусі уваги вітчизняних вчених перебуває проблема організації та методології ведення соціального обліку та нефінансової звітності.

У світовій практиці виділяють три форми формування нефінансової звітності:

1. Довільна форма, яка у практичній діяльності найпоширеніша форма звіту, яка призначена для зовнішніх користувачів і не вимагає проведення соціального аудиту.

2. Комплексні звіти: комплексний звіт за методом потрійного підсумку (Triple Bottom-Line); комплексний звіт методом за Лондонської групи порівняльного аналізу (London Benchmarking Group); комплексний звіт за методом групи корпоративного громадянства (Corporate Social Citizenship) чи за якимось іншим подібним методом.

3. Стандартизовані звіти. Такі форми мають певні переваги над попередніми, які полягають у можливостях порівняння з звітами інших компаній, що дає можливість визначення соціального рейтингу компанії та визнання її у міжнародній діловій спільноті. Найбільш розповсюдженими міжнародними стандартами звітності є: стандарти Саншайн; GRI; AA1000; SA8000 [2 с. 204-206].

Ми погоджуємось із думкою вітчизняних вчених, що українська практика соціального обліку та нефінансової звітності, хоч і базується на міжнародних стандартах, проте значно поступається іноземним компаніям за якістю звітів. Така обставина пояснюється відсутністю національних системних підходів обліку та контролю за результатами соціально відповідальної діяльності. Рівень якості вітчизняної соціальної звітності – результат не тільки часткової відповідності міжнародним стандартам, але й національних розбіжностей у підходах бухгалтерського обліку та звітності з міжнародними стандартами.

Список використаних джерел:

1. Jobstl H. *Accounting and Managerial Economics for Environmentally-friendly Forestry // Economie et Sociologie Rurales, Actes et Communications*. 2009. № 15. P. 17-40.

2. Король С. *Нефінансова звітність підприємства*. Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. 2011. № 6. С. 102-113., с. 102-104; 6, с. 204-206

3. Полянська О.А., Чабанюк О.М. *Соціальний облік в контексті концепції сталого розвитку підприємства* <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/01/260.pdf> (дата звернення 28.11.2021 р)